

KONJUNKTIV PRÉZENTU A IMPERFEKTA VE VĚTÁCH VEDLEJŠÍCH

VĚTY SE SPOJKAMI *UT* A *NĚ*

- věty účelové, věty obsahové žádací
- spojky
 - **ut** „aby“
 - **nē** „aby ne“
- slovesné tvary ve větě vedlejší
 - **konjunktiv přítentu**
 - **konjunktiv imperfekta**

věta řídící	věta vedlejší	
čas hlavní: prézens, futurum, imperativ	konjunktiv přítentu	<i>Petō, ut veniās.</i> „Prosím, abys přišel.“
čas vedlejší: jakýkoliv minulý čas	konjunktiv imperfekta	<i>Petēbam, ut venīrēs.</i> „Prosil jsem, abys přišel.“

Věty s *ut/nē* a akuzativ s infinitivem

Některá slovesa mohou řídit jak žádací větu s *ut/nē*, tak akuzativ s infinitivem.

Věta s <i>ut/nē</i>	Akuzativ s infinitivem
<i>Puerō dīcēmus, nē in schōlam sērō veniat.</i> Řekneme chlapci, aby nechodil pozdě do školy.	<i>Patrī dīcēmus tē saepe sērō in schōlam venīre.</i> Řekneme otci, že chodíš často pozdě do školy.

CUM HISTORICUM

- spojka *cum* „když“
- pouze pro minulé děje
- **konjunktiv imperfekta** ve větě vedlejší, indikativ ve větě hlavní
- konjunktiv imperfekta vyjadřuje současnost s dějem věty hlavní
- překlad do češtiny: indikativ ve větě hlavní i vedlejší

	věta vedlejší	věta hlavní
latina	<i>cum</i> + konjunktiv imperfekta	indikativ minulého času / přít. času historického
čeština	když + indikativ min. času	indikativ min. času / přít. času

Cum Hannibal ad Rōmam appropinquāret, Rōmānī urbem muniēbant.

Když se Hannibal přibližoval k Římu, Římané opevňovali město.

Cum mīlitēs fugerent, dux interficitur.

Když vojáci utíkali, vojevůdce je zabit / byl zabit.

VĚTY PODMÍNKOVÉ

- reálné, nereálné (zatím probrány jen částečně, zbytek ve 2. dílu učebnice) a potenciální (probírají se v 2. dílu učebnice)
- spojky
 - **sī** „jestliže, kdyby“
 - **nisi** „jestliže ne, kdyby ne“

Věty reálné

- děje jsou představovány jako reálné
- indikativy **všech** časů
- překlad spojek: *sī* „jestliže“, „-li“, „když“; *nisi* „jestliže ne“, „když ne“

Sī bene labōrābant, laudābantur.

Jestliže / když dobře pracovali, byli chváleni.

Sī bene labōrant, laudantur.

Jestliže / když dobře pracují, jsou chváleni.

Sī bene labōrābunt, laudābuntur.

Jestliže / když budou dobře pracovat, budou chváleni.

Věty nereálné

- děje jsou představovány jako nereálné
- konjunktiv imperfekta pro nerealitu v přítomnosti
- překlad do češtiny: kondicionál přítomný
- překlad spojek: *sī* „kdyby“, *nisi* „kdyby ne“

Sī bene labōrārent, laudārentur.

Kdyby dobře pracovali, byli by chváleni.
(tj. ale nepracují dobře, a proto nejsou chváleni)

Nisi bene labōrārent, nōn laudārentur.

Kdyby dobře nepracovali, nebyli by chváleni.
(tj. ale pracují dobře, a proto jsou chváleni)